

Gudrun Zoëga, og ikki at gloyma samkomuhúsið Zion á Sandi.

Men hví skulu afrikansku londini Zambia og Zimbabwe so í hesum neyðar atlassi skrivast Sambia og Simbabvi. Oljulandið Kuwait sleppur hvørki at eiga sítt w ella ai, tað verður Kuveit

Staðanøvn, sum ikki eru statir, fáa tó enn loyvi at varðveita bæði W og Z. Wales, sum í fótbólts-høpi er fullgóð tjóð, fær ikki tað ivingasomu æru at vera skriva ”Veyls”. Í atlassinum finna vit onnur staðnøvn, sum eru skrivaði púra beint: Washington, Weimar, Wellington, Wien, Wisconsin og fleiri onnur. Z er eisini fullgóður bókstavur í fleiri forum: Zagreb, Zakopane, Zaragoza og Zürich (hevði tær, ella schweizarum, dámt Sýrikk?). So, nú er eingin konsekvensur í ”reglunum.”

Forboð móti C og CH?

Atlasið ger eina roynd at beina fyri púra vanligum staðanøvnum bæði í Europa og aðrastaðni, sum hava latínska bókstavin c ella samansetingina ch. Enn eina ferð er Chile gott dømi. Tað minnir meira um matgerð og sterkt kryddarí, tá tað verður forbronglað til Kili. Onkur hevur verið so framligur og bent kunstiga orðinum, og sagt - í Kila. Høvuðs-reglan er, at fremmand landanøvn ikki bendast - lat íslendingar um tað. Chad er skrivað Kjád. Columbia verður skrivað við K Columbia er uppkallað eftir sjófaranum Columbus. Og soleiðis stavast eisini navnið á gamla línubátinum. Sama við Costa Rica, sum fær tvey K.

Forboð móti samanseting av A og U til au?

Heimsparturin eitur sjálvandi Australia, ikki Avstralia, sum atlasið skrivur tað (kanska Av-, tí íslendingar skriva Ástralia). Men so blívir navnatýðarin aftur inkonsekventur, og gloymir sínar egnu ”reglur.” Eitt oyggjaland (statur) í Stilla Havinum er komið at eita Nauru (ikki Navru). Og stóra arabiska oljulandið hevur fingið loyvi framvegis at eita og skrivast Saudi-arabia (ikki Savdiarabía). Men Mauritius verður tó ikki bara til Mavritius. Nei, tað verður her stavað Mórítíus. Mauretania verður somuleiðis Mórítania.

Forboð móti samanseting av A og I til ai?

Somu viðferð fær bókstava-kombinatióin a+i, líkamikið um hon stendur sum tvíljóð (diftong), sum í Jamaica; ella har báðir vokalarnir skulu úttalast, sum í Ukraïne ella Haíti. Bæði lond fáa eitt føroyskt ei, og tað er skeivt. Eitt land í Afrika kallaðist einaferð (tá atlasið bleiv til) Zaïre. Her blívur tað skrivað Sair (men, hví ikki Seir?). Í dag eitur landið Congo.

Øll h-ini, sum detta burtur?

Onnur mál hava onnur ljóð enn tey, sum brúkast í føroyskum. Á eingilskum er til dømis eitt ”bleytt” t, sum teir skriva th. Ein býur í Suðuronglandi eitur Bath. Men her ber ikki til at blaka h-ið burtur, tí sovorðið brúka vit ikki í føroyskum. Bat (uttan h) er á eingilskum ein flogmús (”Like a bat out of Hell,” Meat Loaf).

Nei, hatta er bara ikki føroyskt, men eingilskt, og fylgir tí serligum eingilskum reglum, sum lærarin í geografi eigur at hava hylling á. Tað er lærarans uppgáva.

Men einaferð aftrat, tá føroyska atlasið skrivur statsnøvn, sum á almenna og almindiliga skriviháttinum inniheldur sovorðið ”bleytt” ella onnur –h-, so verður tað bara droppað, blakað burtur.

sponskum og portugisiskum. Og Cap, ella á portugisiskum Cabo, kann merkja so nógv ymiskt: nes, oddi, útoddi, tangi, galvur, múli, nös, nev, knúkur, knabbi, knópur, nøv, nøva, kjálki, nípa, núpur, nakkur, barð, enni, hálvoyggj, høvdi, útnes, berg, forberg ella kappi. Variatióinirnar á føroyskum eru mangar. Men ”høvdar” tysja fram um alla verð í hesum merkiliga atlassi, eg orki ikki at nevna allar. Tykist, sum

kallast. Sama við Tanzania, sum kunstiga er sett saman av Tanganyika og Zanzibar. Ella Bolivia, uppkallað eftir Simon Bolivar.

Tú finnur Los Angeles í California, sum á sponskum merkir ”Einglarnir.” Firenze í Italia, eldri Colonia Florentina, merkir ”Býurin við blomstrum.” Magnitogorsk í Uralfjöllunum merkir ”fjallið við magnetjarnsteini.” Canterbury í Suður-

Høvdastaður liggur í Suður-afrika, er Cape Town.

Grønhøvdaoyggjar er suverenur statur vestan fyri afrikanska meginlandið, er Cabo Verde ella Cap Verde.

Suðuroyahav við Vestur-skotland, Sea of the Hebrides

Crudenvik í Skotlandi, har norðsjóvargassið kemur á land, er Cruden Bay

Burgundarhólmur, donsk oyggj, er Bornholm

Hvat er at gera?

Konventionell føroysk nøvn. Av hesum eru nøkur fá: Keypmannahavn, Oyrasund, Hetland, París (við í), og nøkur landanøvn, serliga í Europa. Týskland - Deutschland. Frankaríki - France. Spania - España. Hesi konventionellu nøvn skula sjálvandi brúkast, men set tað rætta/nationala navnið aftrat í parentes.

Respektera hini málini. Brúka - so vítt gjørligt - nøvn, soleiðis sum londini sjálvi brúka og stava tey. Ikki Køgevík, men Køge Bugt. Ikki Fjón, men Fyn. Ikki Ísafjørður, men Isefjord.

Brúka transkribtións-reglurnar, sum eru alment galdandi, tá russisk, arabisk, kinesisk, indisk, armensk og øll onnur serlig alfabet skulu týðast og skrivast við latínskum bókstavum.

Brúka internationalar samtyktir og tilmælir. Nógv ivamál eru. ST hevur nevndir (m. a. UNGEGN), ið arbeiða við málinum. Onnur lond hava universitet og stovnar, sum royna at halda skil á. Føroyar hava einki.

Leggja seg tætt at teim skandinavisku londunum. Mítt uppskot er einfalt, at leggja seg tætt upp at tí, sum Skandinavisku londini Danmark, Svøríki og Norra gera, og so skeita at tí eingilska, sum í okkara tíð er heimsmálið, eitt ”lingua franca.”

Mínka um exonymir (nøvn, sum eitt mál brúkar um nøvn í øðrum máløki). Í atlassinum er ein keðiligur tendensur til at dyrka tey og uppfinna nýggj. Ikki Stokkhólmur, men Stockholm. Ikki Danmørk, men Danmark. Ikki Suðuroyggjar, men Hebridur ella Hebridies. Legg av, legg ikki aftrat.

Droppa arkaisering. (Tað at gera málið arkeiskt, gera tað gamalt: at finna gamlar formar, sum fyri langari tíð eru horvnir úr tí livandi málinum. Tað veri seg úr íslenskum søgum, gomlum kvæðum og gulnaðum skjølum). Ikki Burgundarhólmur, men Bornholm. Ikki Bjørgvin, men Bergen. Ikki Líðandisnes, men Lindesnes. 07.07.07

Í greksku mytologini er Atlas sonur titanin Japetos og havgudinduni Klymene, eisini kallað Asia, ið var dóttir Okeanos. Hann bleiv dømdur at bera himmalhválvið á sínum herðum, tí hann hevði luttið í kríggi móti Zeus. Kartografurin Mercator brúkti Atlas-myndina á titullblaðnum á eini kortbók, sum so kom at kallast eitt Atlas.

Ghana verður Gana, Afghanistan verður Afganistan. Thailand verður Teiland, Bangla Desh til Bangladesj, Liechtenstein til Likstein !!!

Og so eitt serføroyskt uppfinnili

Eitt fremmant land hevur fingið eitt nýtt og púra reint føroyskt navn, hóast føroyingar ongantið hava haft nakað serligt samband við tað. Sum einasta suvereni statur í verðini hava Cap Verde oyggjarnar fingið føroyska navnið *Grønhøvdaoyggjar*. Jamen, hví? Harrin haldi sína beskjyttandi hond yvir okkum.... Verde merkir ’grønt’ á

onkur hevur fingið ”høvdar” upp á heilan.

Øll staðanøvn, ikki bara í Føroyum, hava ein upprunaligan týdning

Er tað ikki so, at ØLL staðanøvn í verðini hava ein týdning? Tey kunna vera vaksin fram natúrliga, sum Suðuroy (tann sunnasta oyggin), Langeland (tað langa landið/oyggin), Norge (ella Norðvegur, leiðin at sigla norður eftir).

Men tey kunna eisini verða samtykt ella ”givin.” United States of America er ikki natúrvaksið, men ein samtykt, at soleiðis skulu hesi londini

englandi kemur av Cant-wara-burg, ella ”Borgin hjá Kent-búgvum”

Eg nevni hesi dømi, bert fyri at vísa hetta, at øll staðanøvn, hvar sum helt í verðini, hava ein týdning. Onkuntíð er tað lætt at síggja, men sum oftast skal serligur kunnleiki til. Eg nevni hetta eisini tí, at tað er ikki bert ómøguligt, men eisini stak ópraktiskt og als ikki tilráðiligt at fara at umseta nøvn í Afrika ella nakra aðrastaðni. Tað er stutt og gott ørskapur.

Ikki tess minni, hevur atlasið nakrar undarligar royndir at geva fremmandum býum og oyggjum ”føroysk” nøvn. Nøkur fá dømir: